فۆتۆگرافی دیجیتاڵی

فارس سەعدی

(١-٢)

بۆ ئەوەی زیاتر قووڵ بیتەوە لەنێو جیهانی وێنەگەری دیجیتاڵی، نابێ بەوەندە بوەستی ئەو شتە ئامادەکراوانەی لەناو کامیرای دیجیتاڵی بۆت دانراوەتەوە لەسەریان بڕۆی و پەیڕەویان بکەی، بەڵکو هەندێ جار پێویستیت بەوە دەبێ هەندێ لە مۆدەکان واتە پرۆگرامەکان ئاڵوگۆڕی تیا بکەی، کارێکی وابکەی بەپێی ویست و خواستی خۆت وێنەکان بگری.

زۆربەی کامیراکان کلیلی پرۆگرامەکانی بە دوگمەی (Menu) دەکرێنەوەو دەچیتە نێو بڕگەکانی، هەرچەندە زۆربەی وێنەگران. ئەمەیان بەلاوە کارێکی سەختە، بەڵام ئاشکرایە هەر شتێکی نوێ مرۆڤ لە ئاستیدا ئەم حاڵەتەی بەسەر دێ، بۆیە چەند جارێک بەکاری بێنی ئولفەت لەگەڵی پەیدا دەکەی و لەگەڵی ڕادێیت.

یەکێک لە شتە گرنگەکان چۆنیەتی مامەڵەکردنە لەگەڵ گەرمی ڕەنگەکانی ڕووناکی، کە ئەمەشیان بە پرۆگرامەکانی (WB) وایت بەلانس چارەسەر دەکرێت، یان کەبسکردنی ئەو وێنانەی دەیگری تا زیاتر لەنێو بیرخەرەوە (Memory) کامیراکە جێیان بێتەوەو لەگەڵ چەند خەسڵەتی تر.

ئەو شتانە چین کە بەکاردەهێنرێن؟

* قەبارەی وێنەو ڕیزۆلیوشنەکەیان Resolution/ size

گەر بتەوێ وێنە بگری بە باشترین دیقەت، لێرەدا قەبارەی وێنەکە لەنێو پانتایی بیرخەرەوەی (Memory) کامیراکەت جێگایەکی زۆر داگیر دەکات، بۆیە ناتوانی ژمارەیەکی زۆری وێنەی پێ بگری، بەڵام ئەم جۆرە وێنانە کە قەبارەکانیان گەورەیە، دەتوانرێن زۆر گەورە بکرێن لەکاتی چاپکردنیان بێ ئەوەی دیقەتیان لەدەست بدرێ و یا دەنک دەنکەو مۆزائیک لەنێو وێنەکە ڕوودات.

بۆیە ئەگەر ویستت هەردەم وێنەی بەدیقەتی زۆر واتە (Fine) بگری پێویستیت بە بیرخەرەوەیەکی گەورە دەبێت جا لەشێوەی (Memory stick) بێت یان (Flash card) یان شێوەی تر وەک (cf card) بۆ نموونە فراوانی ئەو کارتانە [512 mb, 256 mb, 128mb, 64mb] ئەو ژمارانە نیشانەی فراوانی ئەو کارتانەن، تا چەند ژمارەکان گەورەتر بن هێندە جێی وێنەی زیاتر دەبێتەوە، کەواتە ئەگەر بە بەردەوامی وێنەی بەدیقەتی بەرز بگری واچاکە میمۆری (512) مێگا بایتت هەبێ و بخەیتە ناو کامیراکەت، بەڵام ئەگەر وێنەی بەقەبارە پۆسکارت گەورە بکەی پێویستیت بە دیقەتی زۆر نییە، لێرەدا بیرخەرەوەیەکی کەمیش چارەسەری کێشەکەت دەکات.

وەک جۆری (64mb) مێگابایت. دەبێ ئەوەش بزانی چەندێ ئەو کارتە فراوان بێت هێندە نرخەکەی گرانترە بۆ نموونە ئێستا (میمۆری ستیک)ێک کە فراوانییەکەی (512) مێگابایت بێت لە (١٠٠) دۆلار بەسەرەوەیە.

تۆ دەتوانی گۆڕان لەنێو وێنەکانت بکەی، واتە هەندێ وێنەی گرنگ بەدیقەتی بەرز بگری، کە مەبەستتە زۆر گەورەیان بکەی، لە هەمان کاتدا بە دوگمە دیقەتەکە دەگۆڕی و کەم دەکەیتەوەو سایزی وێنەکە بچووک دەکەیتەوە بۆ ئەو وێنانەی دواتر وێنەیان دەگری. بۆ نموونە وێنەی بەدیقەتی بەرز سایزەکەی (١٩٢٠× ٢٥٦٠) پێکسڵە، بەڵام بەدیقەتی کەمتر لەوەیە (٤٨٠× ٦٤٠) پێکسڵ بێت و لەوەش کەمتر هەیە، ئەوانەی لەوە کەمترن دەست دەدەن بۆ ئەوەی بەنێو تۆڕی ئینتەرنێتەوە ڕەوانەی شوێنی مەبەست بکەی، یان بۆ عەرزی ئاسایی لەنێو شاشەی مۆنیتەری کۆمپیوتەرەکەت.

زۆرو کەمی ئەو پێکسلانە پێی دەگوترێ ڕیزۆلیوشن، ئینجا ڕیزۆلیوشنی بەرز دەبێ پێکسڵەکان زۆربن واتە دیقەتی وێنەکانیشی بەرز دەبنەوە، ئەو وێنانەی کە

ریزۆلیوشنەکانیان یەک ملیۆن پێکسڵە ئەمانەن دەست دەدەن بۆ ناردن بەنێو تۆڕی ئینتەرنێتەوە.

* فایل فۆرمات File formats

هەر چەندە ئەمەش دەکەوێتە ژێر خانەی کوالەتی وێنەوە لەمیانی مینۆ (Minu)وە دەستنیشان دەکرێ. ئەمە لە ڕیزۆلیوشن جیا دەکرێتەوە، ئەمە پێوەندی بە گەورەیی و بچووکی ئەو فایلەوە هەیە کە هەر وێنەیەکی لەسەر تۆمار دەکرێ، چونکە هەر وێنەیەک فایلێکی بۆ دەکرێتەوە، فایلەکانیش گەورەو بچووکیان هەیە بەگوێرەی جۆری داکردنی وێنەکان تیایاندا.

باوترین فۆرمات بۆ داکردنی وێنەکان لەسەر شێوەی (JPEG) دادەکرێن، لێرەدا وێنەکان بەشێوەیەکی ئاسان کەبس دەکرێن و هێنانە دەرەوەیان ئاسانە، جۆری کەبسکردنەکە بە چەند شێوەیەک دەبێت لەژێر چەند ناوێک (باش، باشتر، نایاب) ئەمانە لەناو (Menu)دا نیشان دەکرێن. لەحاڵەتی (نایاب)دا کەبس کردنەکە زۆر کەمە و وێنەکە زۆر زەرەری پێ ناکەوێ و ناشێوێ، بۆیە کوالەتی وێنەکە زۆر باش دەبێت.

ئەگەر میمۆریەکەی کامیراکەت جێی زۆر بگرێت یا جێی زۆری تیا بێتەوە واچاکە وێنەکانی دەگری بەم شێوازە لەژێر ئەم حاڵەتە وێنەکە بگری، چونکە بەم فایلە جێی زۆر داگیر دەکرێ. لەو کاتەی ئەگەر وێنەکانت زۆر کەبس کردن واتە زۆرت بردنە باریەکتری، لێرەدا کوالەتی وێنەکە زۆر لە دەست دەدرێت، کاتێک فایلی وێنەکە دەکەیتەوە ئەمە زیاتر لە ڕووبەرە ڕەنگە زۆرەکانی وێنەکە وەک شینایی ئاسمان بەدەردەکەوێ، هەست دەکەی بلۆکێکی شینی ئاسمان دەبینی نەک ئەو پلەپلەییەی کە لەنێو ئاسماندا بەدی دەکەی.

ئەگەر بتەوێ باشترین کوالەتی بۆ وێنەکانت بەدەست بێنی، واچاکە بەشێوازی (TIFF) وێنەکان دابکەی، لێرەدا وێنەکان کەبس ناکرێن بەبێ کەبسکردن داکراون.

لێرەدا وێنەکە هیچ لە کوالەتیەکانی لەدەست نادات، بۆ گەورەکردنی وێنەکەش بەجوانی ئەنجام دەدرێت، بەڵام ئەوەیە ئەمانە فایلەکانیان زۆر گەورە دەبێت، لە کۆمپیوتەر درەنگ دەکرێنەوە بەسستی مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێ، واتە بەخێرایی ئیشیان لەسەر ناکرێ، مەگەر کۆمپیوتەرەکە (ڕام)ی زۆر گەورە بێت و هێرتزەکەشی بەرز بێت.

هەندێ کامیرا زیاتر لەمانەشی تێدایە، وەک داکردنی وێنە بەشێوازی (RAW) فۆرمات. لێرەدا وێنەکان ڕاستەوخۆ لە شاشەی (CCD)یەوە وەردەگیرێ بێ ئەوەی بەهیچ پرۆسەیەکدا ڕەت بێت وەک حاڵەتەکانی پێشوو، یا بەشێوازەکانی پێشوو دەبێ پرۆسە بکرێن ئینجا وێنەکان لەسەر فایل تۆماردەکرێن. واتە لێرەدا ناتوانرێ ئەو پرۆسانەی وەک (Sharpening) و گۆڕینی ڕەنگەکان لەسەری ئەنجام بدەی واتە وێنەکان وەک خۆی دادەکرێن، بەڵام بەشێوازەکانی تر دەکرێ وێنەکە بکرێتە نێگەتیڤ، یا ڕەش و سپی، یا سیپیا یا سۆلە ڕایزێشن (واتە جۆری پۆستەری).

بەم شێوازەی (RAW) بواری ئەوەت دەدات وێنەکە بە تۆنی بەرزو دیقەتی بەرز لەنێو کۆمپیوتەرەکەت دابکەی.

بەڵام بۆ مامەڵەکردن لەسەری بەهۆی پرۆگرامەکانی کۆمپیوتەرەوە بەسستی مامەڵەی لەسەر دەکرێ. ئەگەر وێنەیەک بەهەمان دیقەت و کوالەتی شێوازی (TIFF) بەشێوازی (RAW) بگری ئەوا فایلەکەی لەوەی پێشوو بچووکترە و جێی کەمتر دەگرێت.

* هەستەوەری ISO

هەروەک کامیرای ئەنەلۆگ یا کلاسیکی چۆن مامەڵە لەگەڵ هەستەوەری فیلمی جیاجیا دەکات واتە بۆ ڕووناکی نزم و کز فیلمی هەستەوەر بەرز وەک - (ISO 1600) بەکاردێت و بۆ ڕووناکی بەرزیش فیلمی (ISO 100 -) بەکاردێت. لە کامیرای دیجیتاڵیش هەمان شت بەکاردێت، دەتوانی بەرێگای (Menu) (ISO)ی کامیراکە بەرزو نزم بکەیت، بەڵام نابێ ئەوە لەبیر بکەیت لێرەشدا چەندی هەستەوەری (ISO) بەرز بکەیتەوە ئەوا وێنەکان دەنک دەنکەیان لەسەر دروست دەبێت وەک بارانەی وێنەی تەلەفزیۆنی بەدی دەکرێن، واتە زۆر ناچار نەبیت نابێ هەستەوەری بەرز بەکاربێنی، بەڵام بۆ وێنەی جووڵەی زۆر خێراو وێنەی وەرزشی ناچاری هەستەوەری بەرز بەکاربێنی. بەپێچەوانەی ئەمەش بۆ وێنەی تر وەک خوڕەی ئاو تا وەک هەور دەرکەوێ لێرەدا هەستەوەری نزم لەپاڵ خێرایی کەمی شەتەر بەکاربێنی، ئەنجامی چاکت دەست دەکەوێ.

سەرچاوە:
*** Practical Photography, June 2003.**